

פרשת 'ראה' ה'תש"פ / הרב אליהו עטייה שליט"א

'אומן ראש השנה'

קדושת ארץ ישראל ע"י כבישת חוץ לארץ מבוסס על פי תורה מ' תניינא

משגיח עליה ישירות, הקב"ה מנהיג את ארץ ישראל בלי שרים וממונים, ולא כמו בארצות הגויים ששם ממונים השבעים שרים של אומות העולם שמנהיגים אותם. כמבואר בווהר פרשת וישלח (ח"א דף קעז. וע"ע ברבינו בחי דברים יא, יב), לעומת זאת ארץ ישראל מושגת ישירות ע"י הקב"ה בעצמו. ורבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה מ' תניינא) אומר: שצריך לעשות 'אתערותא דלתתא' כדי שיהיה השגחת ה' בארץ ישראל, ופעולה זו נעשית דוקא ביום ראש השנה, שאז מושכים את השגחת ה' לכל השנה.

מעלת הישיבה בארץ ישראל

ג. ב"ה אנחנו בדור שלנו זכינו לשבת בארץ ישראל, מה שאלפיים שנה עם ישראל לא זכה, ובזכות ה'אוויר' של ארץ ישראל, עם ישראל מְחַפֵּים. ובארץ ישראל ב"ה יש שכל וחכמה גדולה, וזה אפילו למי שלא שומר תורה ומצוות, עצם העובדה שהוא גר כאן ונושם את האויר של ארץ ישראל, כבר יש לו מעלה.

כיצד דוקא בראש השנה אנחנו עוזבים את ארץ ישראל לאומן

ד. ובעניין השגחת השם יתברך על ארץ ישראל, הבאנו שזה נעשה "מראשית השנה" – ראש השנה. ולכאורה קשה, אם כל הענין הוא שארץ ישראל מקבלת את הכוח של ההשגחה מראש השנה, מדוע אנחנו יוצאים מארץ ישראל בראש השנה, ונוסעים לאומן, ארץ העמים הטמאה, ודווקא שם אנחנו שוהים בראש השנה אצל הצדיק. וכדי להסביר זאת, נקדים ביאור בענין דוד המלך, שהוא נשמת משיח צדקנו.

כיבוש סוריה – כיבוש יחיד של דוד

ה. כתוב שדוד המלך לפני שכבש את ירושלים, הוא כבש את ארם צובה וארם נהריים (סוריה), ובגמרא (גיטין ח: וע"ז כא. ועוד), ומבואר שהכיבוש הזה של סוריה נקרא "כיבוש יחיד", (ולכן סוריה נמצאת באיזשהו שלב ביניים – בין ארץ ישראל לבין חו"ל). וקשה, הרי כשנמלך כמו דוד כובש ארץ – זה לכאורה בשליחות כל ישראל, ולמה זה נקרא 'כיבוש יחיד', הרי תמיד המלך כובש את הכיבוש בשביל כל עם ישראל, וא"כ למה סוריה לא מתקדשת לגמרי בקדושת ארץ ישראל, ולא גורם לה בכבישתו להכניסה בקדושת בארץ ישראל?

ירושלים עתידה להתרחב וכן ארץ ישראל

ו. ועוד קשה, בפרשת 'עקב' כתוב (דברים יא, כד) "כָּל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תֵּדְרֹךְ כָּף רַגְלְךָ בּוֹ לָכֶם יְהִי". ואומר הספרי במקום (פסיקה נ"א), אם תאמר שהכוונה על ארץ ישראל, הרי כבר כתוב בהמשך הפסוק את גבולות ארץ ישראל, וא"כ מה בא לרבות ב"כָּל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תֵּדְרֹךְ כָּף רַגְלְךָ בּוֹ לָכֶם יְהִי"? – ומשיב: חוץ לארץ. ז"א, שעם הכיבוש שלנו אנו מקדשים את חו"ל בקדושת ארץ ישראל.

היום הערבים והשמאלנים גרמו לכך שהמילה 'כיבוש' נהפכה למילה כמעט 'גסה', אבל אנחנו לא מתחשבים בהם. ומשיח יכבוש את ארץ ישראל, ועתידה ירושלים להתרחב, כמובא בגמרא בבא בתרא (דף עה:) שהקב"ה עתיד להוסיף שטח גדול על ירושלים. וכתוב בספרי דברים (א, א) שקדושת ירושלים תתפשט עד דמשק. וארץ ישראל בעצמה תתרחב בבחינת: "כָּל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תֵּדְרֹךְ כָּף רַגְלְךָ בּוֹ לָכֶם יְהִי", ותהיה גדולה פי כמה.

הקללה והברכה כפי כלי המקבל / בראש השנה נקבע איך תהיה ההשגחה בארץ ישראל כל השנה / מעלת הישיבה בארץ ישראל / כיצד דוקא בראש השנה אנחנו עוזבים את ארץ ישראל לאומן / כיבוש סוריה – כיבוש יחיד של דוד / ירושלים עתידה להתרחב וכן ארץ ישראל / מדוע כיבוש דוד המלך בסוריה נקרא רק 'כיבוש יחיד' / הטעם שנכתב על דוד שעשה שלא כתורה / על ידי מחיאת כפים מקדשים חלקים מחו"ל בקדושת א"י / כ"ח אתון דעובדא דבראשית / גם עכשיו אנחנו כובשים את חו"ל / מדוע צריך לקדש את חוץ לארץ בקדושת א"י בתפילה / למה גם בא"י צריך למחוא כפים בתפילה / מצד המוחין של ארץ ישראל לא שייך מחלוקת / מחיאת כפיים בתפילה מתקנת את המחלוקת שבארץ ישראל / בחו"ל המחיאת כפיים מועילה שהתפילה תעבור / גזירת 'תחום מושב' / ע"י פגם סמיכת הרבנים נעשתה 'גזירת תחום מושב' / ע"י שה' ית' מסתכל בארץ ישראל – אוירא מחכים / אם הבעש"ט רוצה להתראות עימי / הכנות רבינו לנסיעה לארץ ישראל – הנסיעה לקמניץ / תבטיח לי כשתחזור שאהיה עוד בחיים / בקמניץ היה חוק שאסור להיודי לישון שם / הראש השנה של רבינו שהיה בחיפה / בגלל שלא יצאו מיד סבלו מאוד בנסיעה חזר / רבינו לא היה מתעקש על שום דבר / אני מתבטח בכל התורות שקודם א"י ושל א"י יודפס מהם דבר / מדוע ארץ ישראל ניתנה קודם לכנען ואח"כ לישראל / סוד הקליפה קודמת לפרי / אוריה החיתי ונחש הקדמוני / התיקון שעשה דוד לאוריה ע"י שהרגו בחרב בני עמון / דוד אכלה לבת שבע פגה / אף שנשברה הקליפה עדיין היה קודם הזמן / ביאור מצות לא תחיה כל נשמה מושבעת עמי כנען / הרגש מעט במה שרבינו בא לקמניץ קודם ארץ ישראל / הטעם שהוצרך דוד המלך לכבוש את סוריה קודם ירושלים / קדושת עבר הירדן המזרחי פחותה מקדושת ארץ ישראל / הסוד בכבישת סיחון ועוג קודם ארץ ישראל / הסוד בשליחת יעקב את יהודה גושנה / יעקב אבינו כובש את גושן ומקדשה בקדושת ארץ ישראל / כיבוש סוריה היה כתורה ושלם כתורה, והביאור בזה / הטעם שדוד לא הוצרך לכבוש את מקום המקדש / רבינו שיבר את הקליפה בקמניץ כדי לזכות לקדושת א"י / "רית מסכתא חדא ירית עזמא חדא" / מסכת עירובין מהמסכתות הקשות שבסמי' ענ"י / מסכת עירובין יש בה הרבה שיבור קליפות / סיום ההסבר מדוע צריך לכבוש חו"ל קודם א"י / כשחוזרים מאומן מרגישים יותר קדושת ארץ ישראל / חתיכת הערלה היא במקום הערלה

הקללה והברכה כפי כלי המקבל

א. "רְאֵה אֲנִי נֹתֵן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה" (דברים יא, כו). רבינו מדייק (סוף תורה ל"ו) את המילה "לְפָנֶיךָ" – שדווקא לפניכם נעשית ברכה, או היפך הברכה, אבל כשזה יוצא מאצל הקב"ה, שם אין הבדל בין ברכה לבין קללה. כי ה' יתברך, נותן כוח פשוט מלמעלה שאינו מצויר לטוב או לרע, וכמו שכתוב (איכה ג, לח) "מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תֵצֵא הָרְעוֹת וְהַטּוֹב", רק שלפי כלי המקבל, מצטייר הדבר להיות ברכה או קללה.

למשל אם נשאל, האם חשמל זה טוב או לא? אז מצד אחד חשמל הוא מאוד שימושי בכל התחומים, אך מצד שני מחשמל אפשר ח"ו להתחשמל ולמות, אלא זה תלוי איזה 'כלי' מקבל את הכוח של חשמל. כך בענין הברכות של הקב"ה, 'הקב"ה נותן כוח של אותיות בעולם, ואיך לצייר את האותיות ולבנות מהם מילים של ברכה או קללה, כגון: שפע או פשע, עשר או רשע, ענג או נגע, זה כבר תלוי בכלי שלך. ואם ח"ו יש קללה, זה בגלל שצייננו את הכלי שלנו שיעשה מהאותיות תיבות של קללה.

בראש השנה נקבע איך תהיה ההשגחה בארץ ישראל כל השנה

ב. ענין זה שייך גם לקדושת ארץ ישראל, בפרשת 'עקב' כתוב (דברים יא, יב): "אֲרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אֹתָהּ תִּמְיֵד עֵינֶי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה", ארץ ישראל, תלויה בראשית השנה – בראש השנה. בראש השנה נקבע איך תהיה ההשגחה בארץ ישראל כל השנה.

על ארץ ישראל נאמר: א. 'אויר' ארץ ישראל נותן שכל וחכמה, כמו שאמרו חז"ל (בב"ב קנח:) "אווירא דארץ ישראל מחכים", עם ישראל חכם, בגלל ארץ ישראל, (גם כשהיינו בגלות, עדיין אנחנו יונקים מארץ ישראל כמו שנבאר בהמשך). ב. ארץ ישראל מיוחדת בהשגחה שהקב"ה

פרקים שבשתי הידיים, ועי"ז נעשה הבחינה הזו של "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים", ואפשר לכבוש את חוץ לארץ ולקדש אותה בקדושת ארץ ישראל. גם כשנכנס רבינו לעיר ברסלב, הוא אמר כמה תורות על ענין מחיאת כפים (כמו תורה מ"ד הנ"ל), ואמר (חיי מוהר"ן אות קט"ו): "כְּבִישָׁנוּ אֶת עֵיר בְּרִסְלָב בְּהִמָּחָת פֶּה וְרִקְדִּין" (ראה בפפראות לחכמה על תורה מ"ד הנ"ל), לרבינו היה לו את הכוח והעוצמה הזאת במחיות כף שלו לכבוש את חוץ לארץ ולקדשה.

מדוע צריך לקדש את חוץ לארץ בקדושת א"י בתפילה

יב. רבינו מסביר, שבאמת כדי שתתקבל התפילה בחוץ לארץ, צריך למשוך לשם קדושת ארץ ישראל, ואם לא, התפילה לא תעבור. ונראה לבאר כי מכיון שיש שם שבעים שרים של אומות העולם, הם סוגרים את השמים, כדי שהתפילות שלנו לא יעברו, בבחינת (איכה ג, מד): "סְכוּתָה בְּעֶנְן לֶךְ מַעְבֹּר תִּפְלָה". ומה אנו עושים? אנו מקדשים את מקום התפילה שלנו – בקדושת ארץ ישראל, וכך אנחנו מעבירים את התפילות ישירות להקב"ה. ולכן צריך למחוא כפיים בתפילה, ובפרט בחוץ לארץ.

למה גם בא"י צריך למחוא כפיים בתפילה

יג. אבל גם בארץ ישראל צריך למחוא כפיים בתפילה, כי רבינו מבאר (ליקו"מ ח"ב תורה ע"א) על הפסוק (תהלים טז, ו) "חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בְּנִעְמִים אֲף נִחַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי" – ע"פ הגמרא (סנהדרין כד.) שדרשה את הפסוק (זכריה יא, ו) "וְאֶקַּח לִי שְׁנֵי מִקְלוֹת לְאַחַד קָרָאתִי נָעַם, וְלְאַחַד קָרָאתִי חֲבָלִים", 'חובלים' – אלו תלמידי חכמים שבבבל שחובלים זה לזה בהלכה, ונלחמים ביניהם, בית מדרש בבלי נראה כמו מלחמה, (כמובא בגמ' קידושין ל: "את זהב בסופה" – אבובנו כשעוסקים בתורה נראים כאויבים", אך בסוף הם מגיעים לאהבה), אולם לעומת זאת תלמידי חכמים שבארץ ישראל – הם מנעימים זה לזה בהלכה, אתה אומר משהו, השני אומר לך שיש לו ראייה שאתה צודק, והשלישי אומר יש לי ראייה שגם השאלה והתשובה של שניכם נכונה. כך זה הלימוד של ארץ ישראל.

מצד המוחין של ארץ ישראל לא שייך מחלוקת

יד. רבינו מסביר (שם) שבארץ ישראל לא שייך בה מחלוקת כלל. ולמה? כי ארץ ישראל המוחין שלה הם בחינת 'נעם', ולכן בעיקרון לא היה שייך בארץ ישראל מחלוקת. ולמה בכל אופן יש מחלוקת בארץ ישראל? מסביר רבינו: "חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בְּנִעְמִים" – החובלים נופלים תוך ה"נעימים", החובלים שהם המוחין של חוץ לארץ רוצים להיתקן, ולכן הם נכנסים תוך המוחין של ארץ ישראל, אבל לפעמים לא מצליחים מיד לתקן אותם, ואז גם המוחין של ארץ ישראל נפגמים, ולכן יש מחלוקת גם בארץ ישראל, כיון שבחינת 'חוץ לארץ' נכנסה למוחין של ארץ ישראל. בפנימיות יש לבאר שזו תרבות הגויים שהשתלטה לנו על החיים גם כאן בארץ ישראל.

מחיות כפיים בתפילה מתקנת את המחלוקת שבארץ ישראל

טו. ואיך פותרים את ענין "חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בְּנִעְמִים" שהחובלים נופלים תוך ה"נעימים" – ועושים מחלוקת בארץ ישראל, לזה צריך גם בארץ ישראל למחוא כפיים, כדי לקדש את ארץ ישראל עצמה, ולטהר אותה ממוחין של חוץ לארץ שהתלבשו כאן, ועי"ז תתקן ארץ ישראל שלא יהיה בה מחלוקת.

כשיבוא משיח יתברר שיש עוד כמה עשרות מיליונים של יהודים שאנחנו לא יודעים עליהם, יש את עשרת השבטים, ויש יהודים שלא יודעים שהם יהודים, זה ציבור ענק של מיליוני יהודים, ואף על פי ש"אין מקבלים גרים לימות המשיח", אבל בתקופה של קודם משיח יהיו הרבה מאוד גרים, לא נהיה עם קטן של 18 מיליון, אלא נהיה מיליונים רבים בעזרת ה'. קדושת ארץ ישראל תתפשט לעתיד לבא, בבחינת "כָּל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בָּהּ רַגְלְכֶם בּוֹ לְכֶם יְהִי".

מדוע כיבוש דוד המלך בסוריא נקרא רק 'כיבוש יחיד'

ז. וא"כ קשה, מדוע כשדוד המלך כבש את סוריה, זה נקרא רק 'כיבוש יחיד', ולא נתפס בה קדושת ארץ ישראל? ה'ספרי' (שם) אומר לשון מבהילה – 'דוד עשה שלא כתורה', כי היה צריך קודם כל לכבוש את הפלסטינים שלו – את הארמון שלו, את ירושלים. וכיון שלא כבש קודם את ירושלים, אומר לו הקב"ה: איך אתה הולך לכבוש את ארם נהריים וארם צובה? הרי רק אחרי שנכבשה כל ארץ ישראל אפשר להוסיף בבחינת "כָּל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בָּהּ רַגְלְכֶם בּוֹ לְכֶם יְהִי", אך אם עדיין לא נכבשה כל ארץ ישראל – אי אפשר להוסיף. כלומר, יש תנאי בסיסי שניתן רשות לכבוש עוד, רק אם כל ארץ ישראל נכבשה בשלמותה, רק אז אפשר לקדש מקומות אחרים בקדושת ארץ ישראל, ולכן דוד עשה שלא כתורה.

הטעם שנכתב על דוד שעשה שלא כתורה

ח. אכן עדיין לא מובן איך כתוב על דוד המלך לשון כל כך חמור שעשה שלא כתורה? בפרט שבפשט הפסוק לא מוזכר התנאי הזה שצריך קודם לכבוש את כל ארץ ישראל. והאמת, שתמיד בסוד ובפנימיות של הדבר, מגלים בדיוק הפוך, שדוד עשה בדיוק כמו התורה, ורק יש בחינה מסוימת שלכן זה נקרא שדוד עשה שלא כתורה. וקודם שנסביר את הדברים: שנכון שיש סדר, וצריך לכבוש קודם כל את כל ארץ ישראל, ורק אחר כך לכבוש ולהוסיף את חוץ לארץ, נקדים הקדמה:

על ידי מחיאת כפיים מקדשים חלקים מחו"ל בקדושת א"י

ט. רבינו גילה בליקוטי מוהר"ן (תורה מ"ד) חידוש גדול, שגם את חוץ לארץ צריך לקדש בקדושת ארץ ישראל. ואומר, שעל ידי מחיאת כף בתפילה במקום שאתה מתפלל, אתה מקדש את המקום, כי 'יד' נקראת 'יד' על שם מספר הפרקים שבה, בכל אצבע שלושה פרקים, חוץ מהאגודל שיש לו רק שניים. וביחד יש 'יד' פרקים = דוד (גימ' 14), יש 'דוד' פרקים ביד ימין, ודוד' פרקים ביד שמאל, ומה קורה במחיות כפיים – נעשה 'כח', כמו שכתוב (תהלים קיא, ו) "כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתֵת לָהֶם נִחְלָת גּוֹיִם".

כ"ח אתון דעובדא דבראשית

י. ופירוש הפסוק, שעל ידי כ"ח אתון דעובדא דבראשית, היינו עושים ושמונה אותיות של פסוק (בראשית א, א) "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" שבהם נברא כל העולם, וכיון שכל העולם של הקב"ה, לכן כפי רצונו הוא נותן מה שברא, ובתחילה נתן לשבעה עמים את ארץ ישראל, ועתה נטל מהם ונתן לנו.

גם עכשיו אנחנו כובשים את חו"ל

יא. רבינו מחדש שעניין זה נעשה גם עכשיו על ידי מחיאת כפיים בתפילה, כי מתי שאתה מוחא כף אל כף, נעשה יחד של כ"ח

בחו"ל המחיות כפיים מועילה שהתפילה תעבור

שם טוב הקדוש. ורבינו ענה לה תשובה מפליאה: "אם הבעל שם טוב רוצה להתראות עימי, שיבוא לכאן". האימא שידעת את הקדושה של הבן שלה, יודעת שאם רבי נחמן אומר משהו זה לא סתם, אז היא שתקה. אימו פייגא הייתה בעלת רוח הקודש, היא היתה קדושה, היא הבינה.

למחרת בבוקר אמו פייגא אומרת לרבינו: "הבעל שם טוב כבר היה אצלך הלילה, מתי אתה תלך אצלו?" היא ידעה ברוח הקודש שלה שבאמת הבעל שם טוב בא אל רבינו בלילה, הוא בא ודיבר איתו כאן בבית, רק עכשיו אני שואלת אותך מתי תחזיר ביקור לבעל שם טוב בקבר שלו. ורבינו אמר לה: "עכשיו לא, אבל כשאחזור מהנסיעה שלי עכשיו, אני אשתטח על הציון של הבעל שם טוב".

הכנות רבינו לנסיעה לארץ ישראל - הנסיעה לקמניץ

כא. רבינו בנסיעה הזאת למזיבוז, לקח את רבי שמעון התלמיד האהוב שלו. ורבי שמעון התקרב אל רבינו כבר כבר מצווה של רבינו (חיי מוהר"ן אות ק"ז), שניהם היו פחות או יותר אותו גיל. ואיך שהם הגיעו למעזיבוז, נפל רבי שמעון למשכב, ונעשה חולה, ולכן לא היה שייך שימשיך לנסוע עם רבינו, ורבינו השאיר אותו אצל ההורים שלו רבי שמחה ופייגא שיטפלו בו, והוא בא להיפרד מרבי שמעון, ואמר לו שהוא צריך לנסוע לקמניץ.

תבטיח לי כשתחזור שאהיה עוד בחיים

כב. שאל אותו רבי שמעון, הרי כשיצאנו מהבית במעדוויקא, שאלתי אותך לאן נוסעים, וכמה זמן הנסיעה? ואמרת שאתה לא יודע. ועכשיו אתה אומר שאתה נוסע לקמניץ? ענה רבינו ואמר לו: הלילה היה אצלי הבעל שם טוב, והוא אמר לי לנסוע לקמניץ. ואני לא יתעכב הרבה בדרך, שמונה או עשרה ימים זה הכל. אבל רבי שמעון החולה דאג והרגיש שהוא חולה מאוד, ופחד שח"ו הוא הולך להסתלק, לכן דרש מרבינו שיבטיח לו בהבטחה גמורה שכשהוא חוזר מקמניץ שהוא ימצא אותו בריא. ורבינו הבטיח לו, שעד שהוא יחזור בעזרת ה' ר' שמעון יבריא, וחי עוד עשרות רבות של שנים.

בקמניץ היה חוק שאסור ליהודי לישון שם

כג. רבינו לקח עימו מישהו אחר ונסעו לקמניץ, ואחרי שהיו כל היום בקמניץ, בשעות הערב, רבינו אמר לזה שהיה איתו, שיצא החוצה כדי לא לעבור על החוק שיהודי אסור לו פה לישון שלא יענישו אותו אלו הרשעים, אבל אני כן רוצה לישון כאן הלילה בקמניץ. ורבינו ישן באותו לילה בקמניץ, ואף אחד לא ידע מה שהוא עשה שם. ולמחרת בבוקר חזר התלמיד של רבינו לקמניץ, והלכנו לבקר הרבה אנשים, ובכל מקום רבינו דיבר איתם על העניינים שלהם, ונתנו לו לאכול ולשתות, והיה לו עסק שלם להיות פה ולהיות שם. הסיום של כל הסיפור היה, שאף אחד לא מבין אותו, שלמחרת אותו יום שרבינו ישן שם, בדיוק אז הסתיימה הגזירה הזו, והתירו ליהודים תושבי קמניץ לגור ולישון שם, וזו היתה ההקדמה לנסיעה לארץ ישראל.

הראש השנה של רבינו שהיה בחיפה

כד. בזכות הנסיעה של רבינו לארץ ישראל, הוא קיבל השגות ומעלות פלאיות. רבינו כשהגיע לארץ ישראל נכנס לעיר חיפה בערב ראש השנה (כ"ט אלול), והלך ד' אמות בארץ ישראל, ואמר:

טז. אבל בחוץ לארץ זה יותר נצרך, כי בחוץ לארץ בלי מחיאות כפיים, השבעים שרים סוגרים את מעבר התפילה, בבחינת: "ספוקה בענן לך מעבור תפלה", כמו שהביא רבינו בליקוטי מוהר"ן (ח"ב תורה ס"ז) את הזוהר (פינחס דף רנ"ב ע"א) שאומר: "עננים' דמכסין על עינין, זוהי רומי רבתי ורומי זעירתי", היינו שכל אומות העולם שנכללים בגלות הרביעית ברומי – הם עננים שסוגרים בבחינת "ספוקה בענן לך מעבור תפלה" – ולא נותנים לתפילות לעבור, לכן צריכים למשוך את קדושת ארץ ישראל לכל מקום בעולם ע"י מחיאות כפיים בבחינת "פח מעשיו הגיד לעמו – לתת להם נחלת גוים", כלומר, ש"נחלת גוים" ניתנת לנו. ובכוח הזה אנחנו מושכים לחוץ לארץ את קדושת ארץ ישראל. (הענין הזה גם מרמזו כך בתורה ע"ח תניינא).

גזירת 'תחום מושב'

יז. זמן רבינו היתה גזירת 'תחום מושב'. הצאר הרוסי יימח שמו, כשכבש את פולין, עם חלקים מאוקראינה וצירף אותם לרוסיה, (פעם חלק מאוקראינה היתה שייכת לפולין) ואז בבת אחת נוספו לממלכת רוסיה הרבה מאוד יהודים, והתחילו הרבה גזירות. ואחת מהן הייתה גזירת 'תחום מושב', לגרש את היהודים מהמקומות שישבו בהם במשך דורות, שילכו לכל מיני כפרים מסוימים ומתחמים, ויעסקו רק בעבודות מסוימות. גזירה זו גרמה לדלדל ח"ו את עם ישראל מכל נכסיהם, אדם שגר באיזה מקום זה הביזנס שלו ושם נמצא הכול, פתאום מגרשים אותו, אפילו שנתנו להם לקחת כמה דברים איתם, אבל אין לו את האדמה שלו, ולא את מה שהוא רגיל להתעסק, ופתאום שולחים אותו לאיזה כפר נידח, למקום מדבר שממה להתחיל לבנות הכל מאפס. זו היתה הרשעות של הצאר הרוסי.

ע"י פגם סמיכת הרבנים נעשתה 'גזירת תחום מושב'

יח. רבינו מסביר (בתורה ס"א סוף אות ב') שהסיבה לגזירת 'תחום מושב', היתה בגלל שהיו סומכים רבנים שאינם ראויים להיות רבנים, ואומר שבגזירה הזאת יש עוד קושי, שהרי כל מקום שישראל נמצאים שם, עצם העובדה שעם ישראל שם, ומתפללים שם, וכותבים דברי תורה, הם מקדשים את המקום במעין קדושת ארץ ישראל, וברגע שגרשו את ישראל ממקום שהיו גרים שם כמה דורות למקום אחר, הם סבלו הרבה מטומאת ארץ העמים, כי היו צריכים להתחיל הכל מהתחלה ולקדש את המקום החדש באיזה בחינה של קדושת בארץ ישראל. וזהו הקושי הגדול ברוחניות בגזירת הגירוש הנ"ל.

ע"י שה' ית' מסתכל בארץ ישראל - איורא מחכים

יט. בתורה מ' (תניינא), רבינו מסביר שמי שזוכה להיות אצל צדיק בראש השנה, ורואה את ה'התפארות' של הקב"ה איך הקב"ה מתפאר בקיבוץ של עם ישראל, שמתקבצים כולם אצל הצדיק האמת כדי לעשות תשובה, אז כל מקום שאותו אדם שזכה להיות אצל הצדיק מסתכל בעיניים שלו, הוא מקדש את אותו מקום בקדושת ארץ ישראל. וזה עניין נוסף על המחיות כפיים הנ"ל.

אם הבעש"ט רוצה להתראות עימי

כ. מסופר בחיי מוהר"ן (אות קכ"ט), שלפני נסיעת רבינו לארץ ישראל, רבינו הגיע למעזיבוז כדי לבקר את ההורים שלו. ואמא שלו, מרת פייגא הנביאה, בקשה ממנו, תלך ותבקר בקבר של הסבא – הבעל

כט. ואכן לכל הדברים האלו משותף דבר אחד, שהקליפה קודמת לפרי, אם אתה רוצה להגיע לפרי, אתה צריך לשבור קודם את הקליפה ואז תגיע לפרי. טורנוסרופוס שאל את רבי עקיבא, אם הקב"ה רוצה ברית מילה, שיוולד התינוק מהול? אבל לא! הקב"ה משאיר את התינוק שבעה ימים עם ערלה, ורק ביום השמיני מקיימים "ימול בשר עורלתו". וכן בערלה, פירות העץ ב-3 שנים ראשונות שייכות לסטרא אחרא. ורבינו מסביר יסוד (שיחות הר"ן שיחה ס' ע"פ זוהר), שבאיסור ערלה יש בה כוח של טומאה וסטרא אחרא עצומה, ובה תלויים כוחות הכשפים. כתוב: (ויקרא יט, כד) "וּבְשָׁנָה הֶרְבִּיעַת יְהִיָּה כָּל פְּרִיו קֹדֵשׁ הַלִּוּלִים לַה' – שלוש שנים יש ערלה, כי הקליפה קודמת לפרי, כדי להגיע לפרי, צריך קודם לשבור את הקליפה, ואז תגיע לפרי.

אוריה החיתי ונחש הקדמוני

ל. הזוהר הקדוש (שם) אומר: אם תבין למה ארץ ישראל ניתנה ביד כנען, תבין למה בת שבע ניתנה לאוריה החתי לפני שמגיעה לדוד המלך, שניהם זה אותו סוד. כתוב בשער הגלגולים (פרק ס"ב) על אוריה החתי, שהיה בו פנימיות נחש הקדמוני, ודוד המלך היה צריך לשבר את הקליפה של הנחש, ולכן כתוב (שמואל ב' יב, ט): "וְאִתּוֹ הָרֶגֶת בְּחָרֵב בְּנֵי עֲמֹן". והגמרא (שבת נה.) אומרת: "מה חרב בני עמון, אין אתה נענש עליה, אף אוריה החתי אין אתה נענש עליו. ומה הטעם? "אוריה מורד במלכות הוה".

התיקון שעשה דוד לאוריה ע"י שהרגו בחרב בני עמון

לא. אבל זה לא היה פשוט, כי מצד שני כתוב בזוהר הקדוש (פ' משפטים דף קז.) לכאורה להיפך, שהעניין של חרב בני עמון, זו היתה עבודה זרה שהיה מצויר עליה דרקון (נחש), וזה טימא את נשמתו הטובה והקדושה של אוריה החתי. ולפ"ז קשה למה דוד המלך הורג אותו בחרב בני עמון? ומכל זה מוכרח שהיה עירוב גדול של טוב ורע בנשמה של אוריה החיתי, ולכן כדי להוציא מהנשמה הקדושה של אוריה החתי את החלק הרע שבה – שזה פנימיות נחש הקדמוני שהחטיא את האדם הראשון שהיתה מלובשת שם (כמו שגילה הארז"ל), אזי על ידי שאוריה החיתי מת ע"י חרב בני עמון, נדבקה שם הטומאה של הנחש הקדמוני, אל הנחש (הדרקון) שבחרב בני עמון, ונשארה נשמת אוריה החתי טהורה וזכה.

נמצא, שדוד המלך עשה לאוריה החיתי תיקון, כשהפריד ממנו את החלק הרע שהיה בו, ע"י חרב בני עמון. אמנם לא היה זה תיקון גמור, כיון שעם התיקון הזה גם נטמא מעט החלק הטוב שבנשמה של אוריה. כמבואר בזוהר משפטים שם, ודוד התוודה על זה ואמר (תהלים לא, ו) "לֵךְ לְבִדְדָה נַפְשִׁי אֶתֵּן".

דוד אכלה לבת שבע פגה

לב. עכ"פ מבואר בדברי הארז"ל שהיה אצל אוריה החיתי גם חלק הרע של נחש הקדמוני, וכשהוא לקח את 'בת שבע' שהיתה נשמה קדושה מאוד, היה בזה שליטה של הסטרא אחרא עליה. וכשדוד לקח אותה הוא הוציא אותה מיד הסטרא אחרא, אלא שהיה זה קודם הזמן. וכמו שאמרו בגמ' (פסחדין קז.) שהיתה ראויה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית, אלא שאכלה פגה (תאנה בוסר), כי היה צריך להמתין בחלק הקליפה עוד מעט זמן, ודוד דחק את השעה.

"השגתי את כל ההשגות שהייתי צריך לקבל בארץ ישראל". רבינו עשה בחיפה ראש השנה עם כל ההשגות הגדולות של ראש השנה. ואיך שנגמר ראש השנה, הוא אמר לתלמידו, "נחזור הביתה, אני גמרתי את עבודה". אבל התלמיד אמר: "עוד לא הספקנו לטעום מארץ ישראל, ואתה כבר רוצה לחזור, אחרי כל טלטול גדול של כמה חדשים?" אני עדיין לא הרגשתי כלום בארץ ישראל, אני רוצה להיות בצפת, בירושלים. ענה לו רבינו: "אם אתה רוצה, נישאר". והם נשארו בארץ ישראל בערך חצי שנה.

בגלל שלא יצאו מיד סבלו מאוד בנסיעה חזור

כה. העיכוב הזה עלה ביוקר, כידוע, כי בדרך חזור של רבינו מארץ ישראל, הם נמסרו לשבי, לרעב, וכמעט למיתה רחמנא ליצלק, והיה נורא ואיום. אם האיש של רבינו היה שומע לו לחזור, ולא מערב את השכל שלו, היה חוסך מרבינו ומעצמו הרבה צער. הרי אי אפשר להבין את הצדיק, לרוב המעשים שלו משונים, לכן צריך רק אמונת חכמים ולשמוע לכל אשר יאמר כי הוא זה.

ולמה? כי יש שני סוגי שכל, שכל של הצדיק זה דבר אחד, ושכל של אדם רגיל זה משהו אחר. ומה שאתה לא מבין את ההנהגה של הצדיק, זה בגלל שאנחנו רחוקים מהצדיק כרחוק מזרח ממערב. הצדיק זוכה להיות משכן לשכל אלוהי, ואם כן איך אנחנו יכולים להבין שכל אלוהי, זה בכלל לא בענין שלנו, וכמו שביאר רבינו את הענין הזה בלקוטי מוהר"ן (תניינא נ"ב).

רבינו לא היה מתעקש על שום דבר

כו. רבינו היה לו כלל, שהוא לא היה מתעקש על שום דבר (חיי מוהר"ן רכ"ב), ואפילו כשהיה יודע שהדבר הזה הוא רע גמור בשבילו, הוא לא היה מתעקש. גם אף פעם לא היה מצווה שיעשו בדוקא כך – כמו שהוא מצווה, ולא אחרת, הוא לא היה לוקח את הבחירה מבני אדם. היה אומר פעם אחת, אם שמעת הרווחת, ואם לא – לא.

אני מתבייש בכל התוחות שקודם א"י ושלא יודפס מהם דבר

כז. כשרבינו הלך ד' אמות בארץ ישראל, הוא קיבל השגות גבוהות כאלו עד כדי כך שהוא אמר: "כל התורות שאמרתי לפני ארץ ישראל, אני לא רוצה שיודפס מהם שום דבר" (חיי מוהר"ן שפ"ב). ורבי נתן אומר שבאמת לא נדפס מהם רק כמה גרגירים קטנים, באמצע הספר. ואמר רבי נתן: אף שאיני מבין זאת, כי גם התורות שלפני ארץ ישראל הם גבוהות מאוד, בכל אופן חזקה עלי גזירתו של רבינו שלא להדפיס תורות שלפני ארץ ישראל. מקובל שבארץ ישראל רבינו השיג את סוד ראש השנה שלי עולה על הכל, אבל קודם ארץ ישראל רבינו היה צריך לנסוע לקמניץ.

מדוע ארץ ישראל ניתנה קודם לנכנע ואח"כ לישראל

כח. ואמר רבינו (שבחי הר"ן ח"ב אות ב') שהסיבה שקודם שנסע לארץ ישראל היה צריך לנסוע לקמניץ היא אותה סיבה שהיתה ארץ ישראל קודם ביד כנען, ואח"כ ניתנה לעם ישראל. בזוהר פרשת נח (ח"א דף עג) כתוב שענין זה שארץ ישראל ניתנה קודם לכנען ואח"כ לישראל זה גם קשור לענין דוד המלך שכובש קודם את ארם נהריים וסוריה ואח"כ את ירושלים, וכן שבת שבע ניתנת קודם לאוריה החיתי, ואחר כך לדוד המלך.

סוד הקליפה קודמת לפרי

אף שנשברה הקליפה עדיין היה קודם הזמן

לָכֵבוּ לְמַעַן תִּתְּנוּ בְיָדְךָ בַּיּוֹם הַזֶּה – למה הקב"ה מקשה את ליבו של סיחון? הרי ארץ סיחון זה בכלל לא הארץ המובטחת. ולא רק זה, כל ארץ סיחון ועוג זה היה שטח ענק שהיה למשה רבינו בעיה אח"כ מה לעשות עם זה, שהרי הוא רצה שישאל יגורו רק בעבר הירדן המערבי ששם היא קדושה יותר. על עבר הירדן המזרחי כתוב (יהושע כב, יט) "וַאֲפֹאֲם טָמְאָה אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם עָבְרוּ לָכֶם אֶל אֶרֶץ אֲחֻזַּת ה' אֲשֶׁר שָׁכַן שָׁם מִשְׁפַּח ה' וְהָאֲחֻזָּה בְּתוֹכָהּ". ואלמלא שבני ראובן ובני גד היו מבקשים נחלה בעבר הירדן המזרחי, כל הנחלה היתה רק בארץ ישראל.

הסוד בבגישת סיחון ועוג קודם ארץ ישראל

לח. לא היה צריך בכלל לכבוש את החלק הזה עדיין באותה שעה, כי העיקר היה שעם ישראל יכבשו ויגורו בעבר הירדן המערבי, ששם זה עיקר ארץ ישראל, וא"כ למה כבשו את כל השטח של עבר הירדן? והסוד בזה הוא, שאם אתה רוצה לכבוש את ארץ ישראל, אתה צריך לכבוש קודם את חוץ לארץ, ולקדש אותה בקדושת ארץ ישראל ורק אחר כך אתה יכול לקדש את ארץ ישראל. זה דבר חדש בחינת 'תורה חדשה' שיוצאת מהדברים העמוקים של רבינו.

הסוד בשליחת יעקב את יהודה גושן

לט. נוסף עוד ענין, כתוב (בראשית מו, כח): "וַאֲתָּה יְהוּדָה שְׁלַח לְפָנָיו אֶל יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה וַיָּבֵאוּ אֶרְצָה גִּשְׁן", רש"י אומר "להתקין לו בית תלמוד". ולמה בגושן? כי ארץ זו היתה 'הכתובה' של שרה מפרעה, כשפרעה לקח את שרה מאברהם אבינו, הוא חשב ששרה היא אחות אברהם, הוא עשה חתונה מפוארת, וכתב לשרה בכתובה את כל ארץ גושן. וממילא כשהנכד שלה יעקב בא עם השבטים, הוא מבקש ללכת לארץ גושן, כי זה שייך לסבתא שרה. אבל בפועל, היו גרים שם מצרים, והיה צריך לכבוש מחדש.

יעקב אבינו כובש את גושן ומקדשה בקדושת ארץ ישראל

מ. יעקב אבינו יודע את ציווי ה' (בראשית טו, יג) "כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה", ושאל "כ צריך לחזור לארץ ישראל, לכן יעקב עוד לפני שנכנס למצרים, הוא כבר מכין את הכניסה חזרה לארץ ישראל, הוא כובש את ארץ גושן שהיא ארץ העמים, ומסלק את כל מי שהיה שם, ובזה עושה קדושת ישראל בארץ גושן, זו הכנה של יעקב אבינו לכבישת ארץ ישראל לבסוף, בבחינת "כַּחַם מַעֲשֵׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם".

כִּיבוש סוריה היה כתורה ושלא כתורה, והביאור בזה

מא. שוב, החידוש שלמדנו עתה, שאנחנו צריכים לכבוש את חוץ לארץ קודם כדי לקדש את ארץ ישראל, זה הרצון של הקב"ה, זה מה שעשה יעקב, זה מה שעשה משה, וזה מה שעשה דוד המלך. דוד המלך כדי לכבוש את ירושלים, היה צריך לכבוש את ארם נהריים וארם צובה, ואומר ה'ספרי' שהוא עשה לא כתורה, כלומר שסוריה לא תהיה קדושה בקדושת ארץ ישראל אלא רק 'כיבוש יחיד' – כי זה 'לא כתורה', כי על פי התורה אי אפשר לקדש את חוץ לארץ לגמרי בקדושת ארץ ישראל, אלא רק אחרי שגמרת לקדש את כל ארץ ישראל. אבל מצד שני אי אפשר לכבוש את ארץ ישראל אלא רק ע"י שאתה כובש חלק מחוץ לארץ – א"כ "אוי לי מייצרי ואוי לי מיוצרי", מה עושים?

לג. אותו דבר, היתה שליטה של שבעת עמי כנען על ארץ ישראל, וכמו שכדי להוציא את בת-שבע, חלק הנחש הקדמוני שהיה באוריה החתי – היה צריך להינתן לחרב בני עמון, וכך יצא החלק הרע ממנו, שזו בחינת שבירת הקליפה כדי להגיע לפרי. וכמו שנרמז גם זה בגמרא (סנהדרין קז.) שבת-שבע היתה 'פגה' – היינו תאנה, 'תאנה' היא פרי שאין לו קליפה, אבל דוד אכלה פגה כשהיא עדיין בוסר, מצד אחד כבר היה פרי בלי קליפה, כי אוריה החתי הסתלק, ולכן היא דומה לתאנה – פרי בלי קליפה, אבל גם את התאנה אם אוכלים אותה פגה (בוסר) – היא מקהה את השיניים, ובת שבע באה בעיצובן גדול לדוד המלך. רק שאת הקליפה שלה דוד כבר שיבר, רק שהוא היה צריך להמתין יותר, כמו שאומרת שם הגמרא.

ביאור מצות לא תחיה כל נשמה משבעת עמי כנען

לד. והנקודה הזו שייכת גם בארץ ישראל, כי צריך לשבר את הקליפה כדי להגיע לפרי, ולכן צריך שישלטו שבעת עמי כנען בארץ ישראל, שזו בחינת הקליפה הקודמת לפרי, ואז לשבר אותה בבחינת הכתוב בפרשה הבאה (דברים כ, יז) "לֹא תַחֲיֶה כָּל נֶשְׁמָה, כִּי תִחַרֵּם תַּחֲרִימֶם הַחַיִּי וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי הַחִי וְהַיְבוֹסִי כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹהֶיךָ", ולסלק את הקליפה לגמרי, ורק אז אפשר לבא לקדושת ארץ ישראל. ונראה בזה הקדוש פרשת משפטים (דף קח:) שמרחיב בסוד הזה שאומות העולם קדמו לעם ישראל, בבחינת 'קליפה קודמת לפרי'.

הרגש מעט במה שרבינו בא לקמניץ קודם ארץ ישראל

לה. אמרנו שהליכת ד' אמות של רבינו בארץ ישראל על ידה השיג רבינו את כל ההשגות הגדולות והפלאיות שזכה להם, וזו התורה שנשארה לנו מרבינו לדורות. אבל גם הוא היה צריך לשבר את הקליפה קודם הפרי, ואיפה הקליפה היתה הכי בחזקה? בעיר קמניץ, כי שם לא נתנו ליהודים לגור ואפילו לא לישון שם, היה שם חוק, שאסור ליהודי לגור ולישון לילה בקמניץ, היה יכול להיות שם רק משך היום, ובליה חייב לצאת. ולכן המקום היה בלי קדושת ישראל כלל, ושם הלך רבינו ושיבר את הקליפה בשטח שלה, וקיים (תהלים קיא, ו): "כַּחַם מַעֲשֵׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם", לכבוש קודם משהו מחוץ לארץ לקדש שם קדושת ארץ ישראל, ובזה הוא שיבר קודם את הקליפה.

הטעם שהוצרך דוד המלך לכבוש את סוריה קודם ירושלים

לו. ולפי נאמר סוד גדול מאוד, שלכן גם דוד המלך כדי לכבוש את ירושלים מקום המקדש שהיא עיקר ארץ ישראל, היה צריך ג"כ קודם כל לכבוש את ארם נהריים וארם צובה, כי ע"י שהוא כובש 'נחלת גויים' – שזו סוריה ומקדשה בקדושת א"י, הוא יכול להיכנס לקדושת ארץ ישראל האמיתית שהיא ירושלים המקום המקודש בכל ערי ארץ ישראל.

קדושת עבר הירדן המזרחי פחותה מקדושת ארץ ישראל

לז. על משה רבינו כשרצה להיכנס לארץ ישראל, כתוב (במדבר כא, כג) "וְלֹא נָתַן סִיחֹן אֶת יִשְׂרָאֵל עֹבֵר בְּגִבְלוֹ". אבל מה הטעם שסיחון מתעקש לא לתת לנו לעבור, כתוב בפסוק (דברים ב, ל) "וְלֹא אָבָה סִיחֹן מֶלֶךְ חֲשָׁבוֹן הָעֹבְרִים בּוֹ כִּי הִקְשָׁה ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת רוּחוֹ וְאָמַץ אֶת

הטעם שדוד לא הוצרך לכבוש את מקום המקדש

ב. אמנם זה משהו נפלא, וזה מתאים לבחינת 'דעת' – לתורה של רבינו, שתמיד נושאת הפכים, אתה לא יודע מה לעשות, אתה משליך את עצמך על הקב"ה, מצד אחד אם אני רוצה לכבוש את חוץ לארץ זה לא כתורה, כי עדיין לא גמרתי לכבוש את ארץ ישראל, במקום של קדושת ארץ ישראל, אבל מצד שני אין לי שום אפשרות לכבוש את ארץ ישראל, בלי שאני משבר את הקליפה – במקום של הקליפה – היינו בלי שאני כובש את סוריה, ולכן דוד המלך עשה כתורה ושלם כתורה, שלא כתורה – משום שסוריה לא תתקדש בקדושת ארץ ישראל, אבל זה כן 'כתורה' כי רק על ידי זה, הוא יכל מיד אחר כך לכבוש את ירושלים. ואכן דוד קיבל את מקום המקדש ללא שום מלחמה, הוא קונה אותה מארונה היבوسی בכסף, לא היה צריך לשפוך דם ולהילחם, כיון שהוא כבר שבר את הקליפה, הוא כבש את סוריה, זו החכמה האלוקית של דוד המלך.

סיום ההסבר מדוע צריך לכבוש חו"ל קודם א"י

מזו. נסיים את הענין. שאלנו שאלה קשה, הרי אנחנו בארץ ישראל, שעליה כתוב (דברים יא, יב): "אַרְץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דָּרַשׁ אֶתָּה תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּהַרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית הַשָּׁנָה, וְהִסְבַּרְנוּ שְׂכַל קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִגִּיעָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִם לֹמֵה אֲנַחְנוּ נֹסְעִים לְאוֹמֶן, וְלֹא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? הַתְּשׁוּבָה, אֵין לָךְ אִפְשָׁרוֹת לִקְבֹּל אֶת קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּלִי שֶׁתִּכְבֹּשׁ קוֹדֶם מִחוּץ לְאֶרֶץ, וְתַעֲשֶׂה כְּמוֹ יַעֲקֹב אֲבִינוּ שֶׁכִּבֵּשׁ קוֹדֶם אֶת גּוֹשֶׁן, וְתִהְיֶה כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבִּינוּ שֶׁכִּבֵּשׁ אֶת סִיחֹן וְעוֹג, וְכְמוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁכִּבֵּשׁ אֶת סוּרְיָה קוֹדֶם יְרוּשָׁלַיִם, וְכְמוֹ כָּל הַצְדִּיקִים שֶׁכִּבְּשׁוּ בְּכֹחַ הַקְּדוּשָׁה שֶׁלָּהֶם קוֹדֶם אֶת חו"ל וְרַק אַחֲרַיִם כִּךָ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּי כְּשֶׁרוֹצִים לִכְבֹּשׁ עוֹד בְּחִינָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, צָרִיךְ לָרִדֵּת לְמָקוֹם הַקְּלִיפּוֹת, וְלֹא סָתֵם קְלִיפּוֹת אֲלֵא בְּמָקוֹם שֶׁכִּמְעַט נִגְמַר קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל – כְּמוֹ אוֹמֶן (ע' חיי מוהר"ן קצ"ה), וְדוּקָא שֶׁמָּה לִשְׁבֹּר אֶת קְלִיפַת פְּעוֹר, וְאִם זֹכִים לִקְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

כשחוזרים מאומן מרגישים יותר קדושת ארץ ישראל

מח. רואים בחוש, כל פעם אחרי ראש השנה כשאנחנו חוזרים לכאן מרגישים בעשרת ימי תשובה קדושת ארץ ישראל מאוד חזק, מה שלא מרגישים כל השנה. ודווקא בגלל שהיינו אצל צדיק בראש השנה, וקיבלנו כוח של ההתפארות שלו, וכח ההתפארות של הצדיק שהוא מחזיר אנשים בתשובה. ולכן רבינו רוצה שבראש השנה כולם יבואו אליו כדי להחזיר את כולנו בתשובה, וכשחוזרים בתשובה זו ההתפארות של הקב"ה, שע"י ההתפארות נעשה השגחה של הקב"ה על ארץ ישראל, וע"י ההשגחה בארץ ישראל, נעשה אורח מחכים, ונעשה ארץ של נסים ונפלאות, שזה הכח של ארץ ישראל, כמו שרבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה ז ח"א).

חתיכת הערלה היא במקום הערלה

מט. סיכום: כדי שתוכל להרגיש את קדושת ארץ ישראל – צריך לשבר את הקליפה שקודמת לפני, זה הסדר של העולם, כך הקב"ה עשה, התינוק קודם יש לו ערלה, העץ פרי יש לו קודם ערלה. וגם ארץ ישראל יש לה קודם ערלה, והערלה זה חוצה הארץ. ולחתוך את הערלה – צריך לחתוך במקום של הערלה, אתה לא יכול לחתוך מפה את הערלה שם, אלא צריך לרדת לחוץ לארץ, לעשות שם הרהורי תשובה, להיות בקבר של צדיק שקדוש בקדושת ארץ ישראל, ולקדש את חוץ לארץ במקום שלה בקדושת ארץ ישראל, בבחינת (תהלים לו, כט) "צִדִּיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ", ורבינו מסביר בליקוטי מוהר"ן (תורה ק"ט תניינא) שזה הכוח של הצדיק לקדש את מקום קברו בקדושת ארץ ישראל, וכשמקדשים את חוץ לארץ מעט בקדושת א"י, ושוברים שם את הקליפות הקשות, זוכים כל השנה כולה לקדושת א"י, ולהשגחה של ה' יתברך בארץ ישראל, אמן ואמן.

רבינו שיבר את הקליפה בקמניץ כדי לזכות לקדושת א"י

מג. וזה גם מה שרבינו עשה ברוח קודשו, כשהוא רוצה לכבוש את ישראל הוא כבש קודם את קמניץ, ולאחר שכבש את קמניץ – יכל לבא לקדושת ארץ ישראל. וגם אנחנו גם כן כל שנה בשנה אנחנו רוצים לכבוש יותר את ארץ ישראל, לקבל בחינת "אורח דארץ ישראל מחכים", אנחנו צריכים לכבוש את חוץ לארץ – את אומן, לשבר את הקליפות שם כשאנחנו נמצאים במקום טומאת ארץ העמים בראש השנה, ואז יכולים להרגיש כאן קדושת ארץ ישראל.

"רית מסכתא חדא רית עלמא חדא"

מד. ונבאר יותר, אנחנו נעשה היום בעז"ה סיום מסכת שבת, ומתחילים בעז"ה מסכת עירובין. וצריך לדעת, מסכת זה 'ירושא', כתוב בהקדמת התיקונים (דף יד): "רית מסכתא חדא רית עלמא חדא", כשאתה יורש מסכת, אתה יורש עולם אחד. לא מדברים על כל הש"ס אלא אפילו רק על מסכת אחת כבר יורשים עולם.

מסכת עירובין מהמסכתות הקשות שבסימן ע"א

מה. כתוב בזוהר (רעיא מהימנא כי תצא דף רעו.) שיש שלוש מסכות שהראשי תיבות שלהם זה ע"י – עירובין, נידה, יבמות. ומבואר בזוהר (ח"א זה כו.) ככל שהמסכת יותר קשה, ככה יש בה יותר קליפות, וכשאתה לומד אותן, אתה משבר יותר את הקליפה, כשלומד 'ברכות' היה קל, מסכת שבת היה בינוני, ומסכת עירובין היא קשה. אבל זו העבודה שלנו, כי אנו רוצים לשבור את הקליפות יותר, ולכן מסכת עירובין מתקן 'שלמה בן דוד', שהוא ההתנוצצות של משיח הראשון אחרי דוד המלך, כי הוא בונה את בית המקדש, 'שלמה' – בחינת 'למשה', שלמה היה בטוח שהוא מביא את הגאולה לגמרי, עד שהוא לוקח את בת פרעה לתקן את הקליפה הכי קשה. שלמה המלך תיקן מסכת עירובין, כמובא בגמרא עירובין (דף כא:), ואנחנו רוצים ללמוד את חכמתו של שלמה, כי העבודה של שלמה המלך היתה לשבור את הקליפות.

מסכת עירובין יש בה הרבה שיבור קליפות

מו. למה שלמה נושא את בת פרעה, וכי חסר לו נשים? התשובה, כי שלמה המלך הענין שלו היה לשבור קליפות, לפצח אגוזים, אבל אגוזים קשים, לכן הוא מתקן לנו את מסכת עירובין, מסכת קשה,